

Το δικονομικό σύστημα και ο Στρος Καν

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ τη σύλληψη του γενικού διευθυντή του ΔΝΤ Ντομνίκ Στρος-Καν τίθεται εκ νέου το, ούτως ή άλλως, πάντα ουσιώδες ζήτημα της προστασίας των δικαιωμάτων των υπόπτων τέλεσης αξιόποινης πράξης στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. Παρά την ύπαρξη του σταδίου αυτού και στην αμερικανική ποινική δικη, ο τρόπος της διεξαγωγής της δεν συνάδει με τις αρχές που διέπουν το ποινικό δικονομικό μας σύστημα, στο πλαίσιο του οποίου η διαδικασία διέπεται από την αρχή της μυστικότητας και της έγγραφης διαδικασίας, όπως αυτές ρητά κατοχυρώνονται στο άρθρο 241 ΚΠΔ.

ΓΡΑΦΕΙ

Ο ΘΩΔΡΗΣ ΜΑΝΤΑΣ
ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΟΙΝΙΚΟΛΟΓΩΝ

ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ αυτών των αρχών, το μόνο που συγχωρείται προκειμένου για την πληροφόρηση του κοινού, είναι η έκδοση συνοπτικού δελτίου Τύπου της αστυνομικής αρχής και η διανομή του στον Τύπο. Αντίθετα, όπως καταδείχθηκε και στην προκειμένη περίπτωση, η διαδικασία στο αμερικανικό δίκαιο είναι κατά κύριο λόγο προφορική και δημόσια. Το σύνολο δε των κατηγοριών και έγγραφα της δικονομίας που σχηματίσθηκε δημοσιοποιήθηκαν, ενώ η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου αναμεταδόθηκε από το σύνολο των

Ανεξαρτήτως της τελικής ετυμολογίας το αμερικανικό δικονομικό σύστημα δεν πρόλαβε τη διαμόρφωση ενός ανθρώπου

ΜΜΕ ανά την υφήλο. Και τούτα πριν ακόμα αποφανθεί το αρμόδιο όργανο περί της παραπομπής του σε δίκη και ενώ ο ίδιος δηλώνει αθώος μέσω των συνηγών του.

ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ προκύπτουν από μια τέτοια διαδικασία είναι η κατά πόσο, μία διαδικασία που λαμβάνει χώρα δημόσια και μέσα σε ένα τόσο μικρό χρονικό διάστημα μπορεί να είναι επαρκής ως προς τη συλλογή του αναγκαίου για μια παραπομπή αποδεικτικού υλικού και το κατά πόσον οι όροι διεξαγωγής της συμβαδίζουν με το, κατοχυρωμένο σε διεθνές επίπεδο, τεκμήριο της αθωότητας του κατηγορουμένου. Οι επιταγές του τεκμηρίου αυτού, που σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει κατοχυρωθεί τόσο με το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ όσο και με το άρθρο 48 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, φαίνεται να υιοθετούνται και στο άρθρο 8 της Αμερικανικής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ενώ οι ΗΠΑ, ως χώρα - μέλος του ΟΗΕ, δεσμεύονται από τις σχετικές προβλεψεις τόσο του άρθρου 14 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα όσο και του άρθρου 11 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Όμως, το όπ έχουν κυκλοφορήσει βίντεο και φωτογραφίες του γενικού διευθυντή του ΔΝΤ κατά τη σύλληψη και προσαγωγή του αλλά και κατά τη συνεδρίαση του Δικαστηρίου, που απέρριψε την καταβολή εγγύησης και διάταξε την περαιτέρω φυλάκιση του, καταδεικνύουν ότι εν προκειμένω ότι η πράξη είναι διάφορη των διακηρύξεων που αποτελούν το θεμέλιο του νομικού πολιτισμού.

ΑΝΑΜΦΙΒΟΛΑ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ της τελικής ετυμολογίας, το αμερικανικό δικονομικό σύστημα δεν πρόλαβε τη διαμόρφωση ενός ανθρώπου και τον πρόβλεψε και εξωθεωρηκό σχηματισμό μιας ήδη καταδικαστικής γι' αυτόν κρίσης εκ μέρους της παγκόσμιας κοινότητας.

► Η τακτική της δημόσιας «διαμόρφωσης» των υπόπτων και της ενίσχυσης του ρόλου των κατηγορών φέρεται να εισήχθη στη δημόσια ζωή από τον Έντγκαρ Άλαν Χούβερ. Έγινε όμως «επιστήμη» από το Ρούντολφ Τζουλιάνι, την εποχή της μηδενικής ανοχής

Η ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η διαστροφή του πουριτανισμού στη χώρα της ελευθερίας

ΤΗΣ ΕΛΕΝΑΣ ΜΠΕΛΛΗ

Το Μάρτιο του 2011, ο όγδοος πρόεδρος του Ισραήλ, Μόσε Κατοσάβ, καταδικαζόταν σε οκταετή κάθειρξη για βιασμό. Είχε προηγηθεί μία πολύμηνη δίκη, κεκλεισμένων των θυρών και μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Ούτε πριν από τη δίκη ούτε μετά είδε κανείς τον Κατοσάβ με χειροπέδες... Που εδράζεται, λοιπόν, αυτό το αδιόρατο πνεύμα των Αμερικανών, που αρέσκεται στο διαστροφή και τον εξευτελισμό των υπόπτων;

Υπάρχουν τρεις άξονες πάνω στους οποίους εδράζεται η «διαστροφή» του αμερικανικού συστήματος: ο πρώτος αφορά την πολιτική, ο δεύτερος την κοινωνία και ο τρίτος το δικαστικό σύστημα.

Η εικόνα του Ντομνίκ Στρος Καν να σύρεται μπροστά στις κάμερες δεμένους ποσάγκωνα έκανε το γούρο του κόσμου, εγείροντας σοβαρά ερωτήματα όχι μόνον για το δικαστικό σύστημα στις ΗΠΑ, αλλά και για την ίδια την κοινωνία που αποδέχεται την «παράσταση ενοχής» πριν ακόμη υπάρξει δίκη: είναι το επονομαζόμενο «perp walk» ή «περίπατος του δράστη», μία σκόπημη επίδειξη ισχύος των αστυνομικών δυνάμεων για τον εξευτελισμό των «ουνήθως επωνύμων» υπόπτων. Στο παρελθόν, εξαναγκάστηκαν σε αυτόν τον τύπο διασυρμού ο ύποπτος για τη δολοφονία του προέδρου Κένεντι, Λι Χάρβεϊ Οσβαλντ (στον τρίτο τέτοιο «περίπατο», ο Οσβαλντ δολοφονήθηκε από τον Τζακ Ρούμπιν), ο «βομβιστής της Οκλαχόμα», Τίροτ Μακβί, ο επικεφαλής της WorldCom, Σκοτ Σάλιβαν, ακόμη και οι ηθοποιοί Ράσελ Κρόου και Τζόνι Ντεπ.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Υπάρχουν τρεις άξονες πάνω στους οποίους εδράζεται αυτή η «διαστροφή» του αμερικανικού συστήματος: Ο πρώτος αφορά την πολιτική, ο δεύτερος την κοινωνία και ο τρίτος το δικαστικό σύστημα. Η επίδειξη ισχύος των αστυνομικών δυνάμεων με τον «περίπατο του δράστη» γίνεται συνήθως με «παραγγελία» του εισαγγελέα, αξίωμα αιρετό αλλά και «σκαλοπάτι» προς τα ανώτατα αξιώματα, το Δημαρχείο, το Κυβερνείο ή και το Κογκρέσο. Όταν ο Ρούντολφ Τζουλιάνι ζήτησε να παρελάσουν τρεις τραπεζι-

κοί της Wall Street μπροστά από τις κάμερες αλλά και αρκετοί μαφιόζοι και άλλοι εγκληματίες, κέρδισε τις «ψυχές» και τις ψήφους των Αμερικανών για να αναδειχθεί, λίγα χρόνια αργότερα, σε δήμαρχος της Ν. Υόρκης. Ο Τζουλιάνι αποχώρησε από το προεκάντιο ύστερα από εμπλοκή του σε οικονομικές απάτες, όπως την κατασπατάληση δημοσίου χρήματος αλλά και ροζ σκάνδαλα, όπως τα μυστικά ραντεβού με την εκπρόσωπο Τύπου του στο υπόγειο του Δημαρχείου της Νέας Υόρκης. Αλλά γλίτωσε το διαστροφή που ο ίδιος «επέβαλε» στην πολιτεία της Νέας Υόρκης: Οι Αμερικανοί συγχωρούν τα δικά τους παιδιά... Όπως συγχώρεσαν τον Μπιλ Κλίντον για το σκάνδαλο Λεβίνσκι, αλλά και τον Αρνολντ Σβαρτσένγκερ για το παιδί που απέκτησε εκτός γάμου προ δεκαετίας με την οικιακή βοηθό του.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Μη παραδεκτό άγγιγμα...

Πριν από λίγα χρόνια, το αστέρι του φούτμπολ, ο Ο. Τζ. Σίμπσον, σύρθηκε στα δικαστήρια για τη διπλή δολοφονία της 35χρονης πρώην σύζυγού του και του εραστή της. Και αθωώθηκε, ως τρανή απόδειξη ότι τα «εγκλήματα τιμής» που μέχρι πρότινος έμεναν ατιμώρητα στην πολιτεία του Τέξας μπορούν ακόμα να «εξαιρεθούν» από το νόμο. Το δικαστικό σύστημα αποφάσισε, μάλιστα, να συγχωρήσει το Σίμπσον σε βαθμό που ακόμη και τα 335 εκατ. δολ. των αποζημιώσεων στις οικογένειες των θυμάτων (μετά από νέα προσφυγή τους) δεν έχουν καταβληθεί. Κι ως έχουν περάσει 15 χρόνια από το τελευταίο δικαστήριο... Κι όμως. Η μηνυτήρια αναφορά κατά του Ντ. Στρος Καν περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την κατηγορία του «μη εγκκερμένο άγγιγμα»...

ΛΑΪΚΙΣΤΙΚΑ ΕΡΕΙΣΜΑΤΑ

Αυτή η «διάκριση» εις βάρος των «επωνύμων» - κυρίως χρηματιστών και ηθοποιών - έχει λαϊκιστικά ερείσματα, που βρισκουν άμεση ανταπόκριση στο μέσο ψευδοσυντηρητικό Αμερικανό πολίτη, που να μην ταυτίζεται με το «δράστη» λόγω της πολυποικιλίας «παράνομης δραστηριότητας» στην οποία εμπλέκεται, αλλά δεν έχει τη δική του τύχη: Ο μέσος Αμερικανός είναι πουριτανός, εργάζεται σκληρά και ως αργά, πηγαίνει στην Εκκλησία. Αλλά όταν αυτό το πρότυπο του πουριτανισμού καταρρίπτεται με αφορμή, για παράδειγμα, μία παράνομη σχέση, ο Αμερικανός αισθάνεται αφορμή πείσης.

Πρώτον, διότι είναι μόνος: Δύσκολα ο μέσος Αμερικανός κάνει φίλους που εμείς στην Ελλάδα χαρακτηρίζουμε «καρδιακές», δύσκολα μοιράζεται τη σκέψη του, ακόμη πιο δύσκολα μοιράζεται τα μυστικά του. Και δεύτερον, διότι γνωρίζει ότι θα απορριφθεί από το στενό οικογενειακό και τύποις φιλικό περιβάλλον, ανυπαρξάντα ότι θα διασφαιθεί, είναι βέβαιος ότι η ζωή του δεν θα είναι μια η ίδια. Και έτσι υπό το βάρος της αφορμής πείσης, που εκτονώνεται μόνον με την εικόνα ενός χειρότερου εγκλήματος, ενός μεγαλύτερου διασυρμού, μιας σπουδαιότερης κοινωνικής απομόνωσης...

Αυτή η εκτόνωση είναι πολύ σημαντική, αφού επιτρέπει στο μέσο Αμερικανό να συνεχίζει να παίρνει γεύσεις από το Sex and the City, να χαίρεται για τις εξωσυζυγικές περιπέτειες και να εκμεταλλεύεται τα κενά του νόμου όσο καλύτερα μπορεί.